

8 Interflex
400 brud på reglerne

18 Krakelerer
Kaserner i forfald

31 Retssag
HKKF'er pure frikendt

fagligt forsvar

8. marts - kvindernes internationale kampdag:

Sådan får vi flere kvinder i Forsvaret

12

I Indhold

4 Siden sidst

8 Interflex

HKKF har rejst sag om brud på arbejdstidsreglerne

12 Kampdagen

Hvordan får vi kvinder til at blive i Hæren?

16 Nyt undertøj

Kvindernes nye mondering er landet på depoterne

18 Kaserne i forfald

Almegårds Kaserne
- langt fra et kønt syn

26 Historie

Lille klippeø med stor betydning

30 Q&A

Hvad nu med store bededag?

31 Det faglige hjørne

HKKF'er pure frikendt i retten

32 Slagmarken

8

12

18

16

26

fagligt forsvar

Udgiver: Hærens Konstabel- og Korporalforening

Forbundet: 33 93 65 22

A-kasse og bogholderi: 86 82 61 88

Ansvarshavende redaktør: Tom Block, forbundsformand

Journalistisk redaktør: Anders Stoffer

Forsidefoto: Privatfoto

Design og produktion: OTW A/S

Redaktionen er afsluttet: 19. januar 2024

Næste nummer: 14. juni 2024

Meld flytning: HKKF, Borgergade 101A, 8600 Silkeborg, tlf. 86 82 61 88

Bortset fra lederen og evt. faglige sider er de enkelte artikler og kommentarer i bladet ikke nødvendigvis udtryk for HKKF's officielle holdninger.

Kvindekampen er langt fra ovre

Arets første nummer af Fagligt Forsvar udkommer på Kvindernes Internationale Kampdag. Det fejrer vi selvfølgelig med at tage temperaturen på, hvordan kvinder egentlig oplever det at være soldat. Og hvad de mener bør være anderledes for at få flere kvinder til at vælge en karriere som professionel soldat.

I Forsvaret siger man, at en soldat er en soldat – uanset køn. Det er desværre ikke noget, de fire kvinder, vi har talt med, genkender fra deres egen hverdag. Her slås de blandt andet med grænseoverskridelser, sexisme, udrustning, der ikke passer deres fysik og ønsker om civil uddannelse og karriereplanlægning, som Forsvaret ikke opfylder.

I HKKF har vi i årevis kæmpet for, at man genindfører optjening af civil uddannelse under sin ansættelse. Det var også et af vores krav til den delaftale, der blev indgået i januar om HR og fastholdelse. Her lykkedes det os at få militære lærlinge og et nyt bemandingssystem med fokus på karriereplaner for konstabler og korporaler med. Men uddannelsesoptjeningen (CU) er ikke en del af aftalen.

Det samme gælder HKKF's krav om at gøre konstabler og korporaler faglærte – og betale dem en ordentligt, faglært løn. Det er vi smadderærgelige over. For fremtidens forsvar kræver langt mere af Hærens konstabler og korporaler end i dag.

Særlig de unge kvinder er meget målrettede med hensyn til at planlægge deres karriereforløb i Forsvaret. Fastholdelse af konstabler og korporaler i Hæren og tilgang af nye ansatte kalder derfor også af den grund på faglært uddannelse og faglært løn. Derfor er vi slet ikke færdige med at diskutere løsninger, der kan fastholde soldater i Hæren.

Som vi også kan læse af kvindernes fortællinger, er der et stykke vej, før kvinder har samme vilkår som mænd i Forsvaret. Forholdene bliver langsomt bedre. Men der skal stadig arbejdes hårdt og målrettet på at ændre kulturen, så alle kan føle sig sikre og trygge, når de går på arbejde.

Stort tillykke med kampdagen til alle de seje kvindelige konstabler og korporaler, der er i Hæren på trods af de udfordringer, de møder – bare fordi de er kvinder.

Tom Block
Forbundsformand

"I Forsvaret siger man, at en soldat er en soldat – uanset køn. Det er desværre ikke noget, de fire kvinder, vi har talt med, genkender fra deres egen hverdag."

hkkf

Siden sidst

VELKOMMEN KONG FREDERIK

Foto: Morten Fredslund/Forsvaret

H.K.H. Kronprins Frederik besøgte
Brave Lion 2023.

HKKF ønsker kong Frederik 10. tillykke med udnævnelsen som regent. I HKKF er vi glade for, at vores nye regent, som selv er en dygtig soldat, kommer med en solid baggrund og stor indsigt i Forsvaret og soldaters vilkår. Vi sætter også stor pris på kongens engagement i veteraner og deres pårørende.

TAK TIL DRONNING MARGRETHE

Samtidig takker vi dronning Margrethe for 52 års tro tjeneste for Danmark. Dronningen har altid haft Forsvarets personel i tankerne, både hjemme og på internationale missioner, hvilket har haft stor betydning for Hærens soldater.

H.M. Dronningen Margrethe II besøger de danske soldater i Helmandprovinsen 23. marts 2011 på ISAF hold 11.

Foto: Hasse Resenbro/Forsvarsgalleriet

Foto: Forsvarsministeriet

Chris Borup Preuss er igen ansat i Forsvarsministeriet.

Vendte hurtigt tilbage

Troels Lund Poulsen er stadig forsvarsminister. Regeringsrokaden torsdag 23. november berørte ikke den nyvalgte Venstre-formand. Han bliver på sin post og er også vicestatsminister.

Det betyder dog ikke, at ministeriet har undgået ændringer siden sidste nummer af Fagligt Forsvar. Troels Lund Poulsen ansatte lige inden jul et kendt ansigt som en af sine særlige rådgivere.

Valget faldt på 31-årige Chris Borup Preuss, der i sommeren 2023 netop blev ansat i samme stilling for daværende forsvarsminister, Jakob Elleman-Jensen. Da den tidligere Venstre-formand 22. august 2023 rykkede til Økonomiministeriet, flyttede Chris Borup Preuss med.

2. januar vendte han tilbage til Forsvarsministeriet, og ifølge et LinkedIn-opslag var det et let valg.

”Det krævede ikke meget overvejelse, da Troels ringede og spurgte, om jeg havde mod på at vende retur som særlig rådgiver – denne gang tilbage i Forsvarsministeriet. Udfordringerne er der nok af – heldigvis er både chefen, ministeriet og kollegaerne i topklasse,” skriver han.

Han indgår nu i en trio af særlige rådgivere for Troels Lund Poulsen. De to øvrige til at rådgive ministeren er Jakob Ullegård og Kim Bove.

Kontingentstigning

Medlemsadministrationen i HKKF oplyser, at a-kassekontingentet fra 1. januar er ændret fra 524 kroner til 537 kroner, mens efterlønskongentet er ændret fra 531 kroner til 548 kroner.

”Set fra soldaternes stol er regeringen i gang med et risikabelt roulettespil om Danmarks sikkerhed, når den ikke også løfter løn og uddannelsesmuligheder for konstabler og korporaler.”

HKKF-FORBUNDSFORMAND TOM BLOCK I FORBINDELSE MED OFFENTLIGGØRELSEN AF TREPARTSAFTALEN OM LØN OG ARBEJDSVILKÅR I DEN OFFENTLIGE SEKTOR, HVOR FORSVARET BLEV FORBIGÅET.

Ændring af arbejds-skadeloven

Den 1. januar 2024 blev arbejdsskadeloven ændret. Nogle ændringer gælder fra den 1. januar, andre træder først i kraft senere i 2024. Ændringerne drejer sig blandt andet om mulighed for omskoling og uddannelse, når man ikke længere kan være soldat på grund af en arbejdsskade.

HKKF's Arbejdsskadeteam følger loven tæt. Når vi kender omfanget af ændringerne og deres positive og negative virkninger for vores medlemmer, informerer vi nærmere om dem på HKKF's hjemmeside.

HKKFs Arbejdsskadeteam: hkkf.dk/raadgivning/arbejdsskader/

Vi kan blive forsikret i TJM Forsikring ...

... fordi vi er
medlemmer af
HKKF.

Du kan også blive en
del af vores unikke
forsikringsfælleskab.

Scan QR-koden, eller læs mere på
tjm-forsikring.dk/hkkf

HKKF: **Over 400 brud på arbejdstidsreglerne på Interflex**

40 arbejdsdage i træk, en gennemsnitlig arbejdstid på 80 timer om ugen og vagter på langt over 12 timer. Det er virkeligheden for de danske soldater, der uddanner ukrainerne i England. Derfor har HKKF nu lagt sag an mod Forsvaret.

Af Rane von Benzon

I sommeren 2023 var Asmus Lindberg kører i føringssektionen i England.

Han var en del af hold 5 af de instruktører, som Danmark bidrager med i uddannelsen af ukrainske soldater.

”Min arbejdsdag derovre var lang og en smule kaotisk, men det er, som man kunne forvente,” siger Asmus, der i dag er NK-delning i en værnepligtsenhed på Almegård Kaserne.

”Fra jeg fløj afsted, til jeg kom hjem igen, har jeg i gennemsnit arbejdet 83 timer om ugen. Det har

Foto: Det britiske Forsvarsministerium - www.defenceimagery.mod.uk/

Indtil videre er 20.000 ukrainske soldater blevet uddannet af danske og britiske instruktører i England på Interflex-operationen. Men arbejdsdagene under uddannelsen er lange og mange i træk. Det får nu HKKF til at anlægge sag mod Forsvaret.

været nogle lange dage, men det er også det, jeg tog afsted for.”

13 sager mod Forsvaret

Hans beskrivelser af lange arbejdsdage er langt fra enestående for den danske mission i England. Lige nu er hold 7 afsted, mens hold 8, 9 og 10 er planlagt.

På operationens første to hold alene har HKKF registreret over 400 brud på arbejdstidsreglerne.

”Kort sagt har man sendt alt for få over for at løfte en stor opgave. Det gør, at folk arbejder uforholdsmæssigt meget, og der er flere brud på arbejdstidsreglerne. På de første to hold har vi alene konstateret langt over 400 brud,”

Foto: Rane von Benzton

Asmus Lindberg var afsted på hold 5 i sommer. Selvom det var hårdt, er han godt tilfreds med de lange dage.

siger Tom Block, forbundsformand i HKKF.

I HKKF har faglig konsulent Michael T. Jensen fulgt sagerne tæt.

”Vi kunne se, at 13 af vores medlemmer havde haft en gennemsnitlig arbejdstid på langt over 80 timer om ugen og arbejdet mere end 13 timer i træk. Derudover overholdt man ikke reglerne for fridage og hviledøgn,” siger han og tilføjer:

”Man arbejder for meget, man arbejder for længe, og man holder ikke de fridage, man har ret til. Der er eksempler på folk, der har arbejdet 40 dage i træk.”

På baggrund af de 13 medlemmer har HKKF anlagt sager mod Forsvaret for brud på reglerne om arbejdstid.

Det er folk i krig

Selvom Asmus Lindberg kan genkende de lange arbejdsdage, kom det ikke bag på ham.

Inden afrejsen havde Forsvaret fortalt, hvordan arbejdsdagene så ud. Samtidig tog han afsted for at løse en opgave og hjælpe ukrainerne.

”Vi er der for at uddanne de her mennesker, og hvis vi for eksempel skulle overholde arbejdstidsreglerne, ville det være umuligt at nå med den tidsramme, der er. Samtidig er det jo folk, der faktisk er i krig, så det har også været vigtigt

at give dem det bedste afsæt,” siger han.

Desuden afhænger hans løn af, hvor meget han arbejder.

”Der er ikke nogen, der har interesse i at sidde på et hotelværelse i England og afspadsere timer,” siger han.

Rico Adolfssen, korporal på Almegård Kaserne og tillidsrepræsentant i HKKF, har selv været udsendt på Interflex som administrativt personel.

Der var ikke meget, han kunne stille op mod arbejdstiden.

”I situationen er det vigtigste at uddanne ukrainerne. Når vi er skarpt indsat, tager vi fejl og mangler i fredelige omgivelser. Det handler også om, at vi kan stå inde for produktet, vi leverer,” siger han og tilføjer:

”Der står jo en, som gerne vil lære mere om soldatermæssige færdigheder, og så skulle jeg afvise, fordi jeg skal hjem og have fri. Vil man kunne se sig selv i spejlet på hotellet, velvidende at det var en medvirkende årsag til, at soldaterne ikke lærte så meget som muligt til brug, når de står ved frontlinjen i Ukraine?” siger han.

Udnytter soldater-dna'et

I HKKF fortæller Tom Block, at de har fået mange henvendelser fra medlemmer, der føler, at de lange arbejdsdage i træk har været alt

for meget. Han understreger, at der er regler på området af en grund.

”En ting er pengene, et andet perspektiv er, at det godt kan være, man kan klare lange arbejdsdage nu. Men når alting hele tiden kører i et højt tempo, holder man ikke til et langt arbejdsliv. Derfor skal reglerne omkring hvile overholdes,” siger han.

Ifølge HKKF mener Forsvaret, at reglerne om arbejdstid er sat ud af spil, fordi der er tale om egentlig militærtjeneste. Det giver Forsvaret mulighed for at se bort fra normale regler om arbejdstid, hvis man som soldat skal testes under mere ekstreme forhold uden søvn og hvile.

Det er altså den undtagelse, Forsvaret mener gælder under den danske mission i England.

Det er Tom Block helt uenig i.

”Det er ærgerligt, at arbejdsgiver igen forsøger at få en sag om brud på arbejdstidsreglerne til at handle om egentlig militærtjeneste. Det er det ikke. Det er arbejdstidsreglerne, der gælder,” siger han.

Han beskylder Forsvaret for at ville spare penge ved at sende alt for få instruktører afsted på missionen, hvilket risikerer at gå ud over sikkerheden.

”Vi har en opgave, hvor vi skal uddanne folk. Forsvaret vælger at sende 65 personer til England. Det er alt alt for få. Man burde sende langt flere derover.

Hvad hvis der sker ting med folk derovre, hvis de kører rundt på civile veje efter at have arbejdet 16 timer i træk og kører en ned, hvordan står de så?” spørger Tom Block retorisk og kalder det et svigt fra Forsvarets side.

Han mener, at Forsvaret misbruger soldaternes kerne-dna ved at bede dem arbejde så meget.

”De udnytter soldaternes pligtfølelse,” siger han.

Personligt udviklende

I løbet af de 12 uger Asmund Lindberg var i England, var han med til at træne to hold ukrainere i basale militære færdigheder som skydning, kampe i skyttegrave, førstehjælp og minerydning.

Hvad han selv har undervist i, må han ikke sige. Det samme gælder, hvor mange ukrainere han har trænet. I alt er der dog trænet over 20.000 ukrainere i England.

På trods af det hårde arbejde er han glad for at have været en del af operationen.

”Der er ingen tvivl om, at den her opgave giver mere mening, end noget andet jeg har lavet.

Den har også været personlig givende, fordi man er kastet ud i læringsituationer, hvor man ikke havde samme forberedelsestid, og hvor remedierne ikke var, som man kunne tænke sig. Men så har man været kreativ og løst det,” siger han.

Samtidig var ukrainerne meget motiverede for at lære.

Rico Adolfsen, tillidsrepræsentant i HKKF, løste administrative opgaver på Interflex.

”De var lærenemme, meget opsøgende med spørgsmål og tog ansvar for deres egen læring. Så var der selvfølgelig også nogle kulturting. Der er lidt forskelle på, hvordan en dansker gør, og hvordan en ukrainer gør. De har måske lidt en machokultur i Ukraine,” siger han.

”Ikke superansvarligt”

HKKF’s sager mod Forsvaret er nu overdraget til Fagbevægelsens Hovedorganisation, der skal føre sagerne på vegne af forbundet.

De ved ikke, hvornår der er en afklaring, men forventer, at det tager lang tid. HKKF håber alene det, at de kører sagerne, får Forsvaret til at rette ind og sende flere personer afsted.

”Lige siden hold 1 har vi gjort arbejdsgiver opmærksom på problemet. Det er ikke en superansvarlig arbejdsgiver, hvis man ikke gør noget for at passe på sine medarbejdere, men i stedet bare lukker øjnene og lader stå til,” siger Tom Block.

Forsvaret har ikke ønsket at deltage i et interview. I stedet har de sendt et skriftligt svar.

”Henset til den korte svartid til rådighed kan det generelt siges, at Forsvarskommandoen kontinuerligt behandler og evaluerer alle forhold, der gør sig gældende under indsættelse ved træningsindsatsen i Storbritannien, for at forbedre disse,” skriver de og tilføjer:

”I relation til arbejdstid behandles dette både internt og i koordination med de faglige organisationer.”

Det kan skrives langt, snørklet og kompliceret. Eller helt PlusKort: Få gode rabatter!

Gå ind på **PlusKort.dk** eller i appen og gå på opdagelse i alle dine rabatter og fordele.

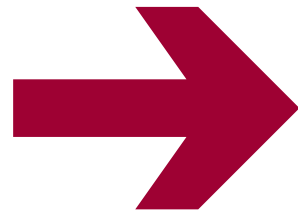
hkff
SOLDATERNES
FAGFORENING

PlusKort.

Scan QR-koden og få dit PlusKort og alle rabatterne på mobilen med det samme.

Sådan vil vi udvikle Forsvaret

Kvindernes internationale kampdag: Andelen af kvinder, der forlader Forsvaret, er væsentlig større end den mandlige andel. Fire soldater fortæller til Fagligt Forsvar, hvordan den statistik kan ændre sig - de peger blandt andet på, at ordningen om civil uddannelse skal tilbage.

Af Anders Stoffer

Fagligt Forsvar taler med fire kvindelige soldater i forbindelse med kvinders internationale kampdag.

Opgaven, de er stillet, er først og fremmest at komme med deres forslag til, hvordan Forsvaret kan sætte en prop i afgang af kvindelige soldater samt motivere flere kvinder til at søge ind i den danske styrke.

Men hvorfor skal der være kvinder i Forsvaret? Omsorg for sine kolleger og en bedre problemløsning.

Det er nogle af svarene på, hvad kvinder kan give Forsvaret.

”Kvinder kommer med en anden blidhed, medmenneskelighed og omsorg,” siger 47-årige Sanne P. og fortsætter:

”Vi kan spotte den svage soldat og passe på ham, mens mange mænd kan have det med at udstøde det svageste led. Kvinder bringer en anden form for sammenhold, inkludering og fællesskab. Der bliver en mere harmonisk og kærlig stemning.”

Cecilie Uhrskov, 22 år, supplerer: ”Mænd er meget hårde og kolde i det her fag, hvor kvinder bidrager med at imødekomme andre og bløde arbejdsmiljøet lidt op.”

Catrine Kjær, 23 år, ser kvindernes anderledes tilgang til opgaverne som en styrke.

”Kvinder har en anden tilgang til opgaveløsningen. Derfor giver vi

en god mangfoldighed. Vi ser tingene fra et andet perspektiv. Ofte ser mændene ikke det, jeg ser. Det er givende for en arbejdsplads og også for Forsvaret.”

Det samme oplever 31-årige Ida Rømer Barfod:

”Kvinder kommer ofte med en bedre energi. Den tankegang, som manden ikke har, har kvinden, og den tankegang, som kvinden ikke har, har manden. Det giver en god dynamik.”

Min drøm er at læse jura og komme i Auditørkorpset

➔ Cecilie Uhrskov, 22 år, stabshjælper, Ingeniørkasernen i Skive.

Det er med den indvendige side af hovedet, Cecilie Uhrskov bidrager i Forsvaret.

”Jeg er ikke den stereotype soldat. Jeg er ikke lavet til at tonse igennem krat og vand.

Jeg er logisk anlagt. Jeg er bedre til at tænke over tingene, og jeg er den, der stiller de spørgsmål, der fylder alle hullerne ud. Jeg har valgt en stilling, hvor jeg kan bruge mit hoved. Samtidig mærker jeg fællesskabet og suset,” siger Cecilie, der har skiftet fra et job som butiksbestyrer i Randers til 3. bataljon i Skive.

Hvordan ser du fremtidens forsvar, hvis der skal være plads til flere kvinder?

”Nogle mænd skal ændre mentalitet og sige, at der er plads til alle. Føler kvinderne sig mere respekterede, vil de også yde mere. Kommentarer om, at kvinder ikke hører til i Forsvaret, passer ikke ind i vores dagligdag.

Jeg vil gerne blive i Forsvaret i lang tid. Jeg vil gerne have genindført civil uddannelse (CU). Min drøm er at studere jura og komme ind i Forsvarets Auditørkops.

Som det er nu, er der ikke rigtig nogen motivation for at tage

jurauddannelsen på SU og derefter komme tilbage i Forsvaret. Med CU kunne jeg blive i Forsvaret under uddannelsen og bagefter.

Vi er mange unge, der ønsker den ordning tilbage. Det kan gavne rigtig meget, og de faglærte i Forsvaret får også en bedre løn end dem, der har en sergentuddannelse eller konstabelbaggrund. Det er da bedre at fastholde mig, end at jeg går ud og bliver civil advokat.”

Hvordan skal Forsvaret tiltrække flere kvinder?

”Man skal fange de rigtige. Forsvaret er bestemt ikke for alle. Det er ikke for alle mænd, og det er heller ikke for alle kvinder.

Så længe det ikke er en pligt for kvinder at søge ind som værnepligtige, skal man trykke på den lille knap i os alle, der giver et adrenalinkick.

Vi skal starte helt ude i det små og få piger til at søge værnepligt. Tager de ikke værnepligten, kommer de ikke senere. Det er vigtigt at slå på, at det er mega-fedt, og at det er et sammenhold, man ikke kan undvære.”

Foto: Privat

Som ung mor er Forsvaret den mest fleksible arbejdsplads

➔ Catrine Kjær, 23 år, stabshjælper, Garnison Aarhus.

Da Rusland invaderede Ukraine, blev Catrine Kjær kaldt hjem fra grænsen til kasernen i Aalborg.

Hun og de andre, der skulle udgøre hold 1 i Letland, fik kort tid til forberedelserne.

Nordjyden stod dog ikke lang tid på den lettiske jord, for kort tid efter ankomsten

blev hun sendt retur til Danmark. Hun var gravid.

Catrine var i gruppe med syv mænd og havde derfor ikke rigtig nogen kvinder at dele graviditeten med. De andre kvinder på hold 1 kom fra andre kompagnier. Hun besluttede sig for at fortælle årsagen til gruppen.

”Det var lidt pinligt, for det kunne ikke ske for mændene. Jeg var

lidt bange for, hvordan de så på mig. Altså, jeg havde jo fast kæreste og vidste, at det var ham, jeg var gravid med. Men jeg følte, at det var lidt tabubelagt at sige det. Heldigvis reagerede alle vildt godt,” siger Catrine.

Som mor til Solveig oplever hun Forsvaret som den mest fleksible arbejdsplads, hvor der bliver taget store hensyn.

Foto: Privat

Kvinderne skal have deres egne netværk

➔ Sanne P., 47 år, Overkonstabel af 1. grad. Reservist og stabshjælper ved Totalforsvarsstyrken i København.

Siden 1995 har Sanne P. haft Forsvaret som en del af sit liv. Dengang aftjente hun sin værnepligt og var fastansat de næste 10 år. I 2020 vendte hun tilbage som reservist.

”Jeg er stadig vild med at være soldat. Jeg er glad og stolt over det. Jeg er kæmpe fortalende for flere kvinder i Forsvaret. Det har altid været min mission,” siger Sanne.

Som andre peger hun på CU som en stor nødvendighed for fastholdelse. Hun ser også kvindenetværk og mentorordninger som et middel til at bevare kvinder i Forsvaret.

”Man skal have nogle dage, hvor alle kvinderne fra værnepligtige til officerer på kasernerne mødes. Hvor man interagerer, fordi vi alle har forskellige historier med os og forskellige oplevelser og forskellige grænser.”

Sanne ser også gerne, at det bliver tryggere, når kvinderne anmelder sager om magtmisbrug, sexismen eller chikane.

”Vi står altid alene, sårbare og udsatte. Det er præmissen for at være kvindelig soldat.

Når vi anmelder en sag, gør vi det, fordi det er velovervejede. I den situation står vi ekstra sårbare, udsatte og mere alene, end vi i forvejen gør. Der har vi brug for ekstra hjælp og støtte.

Vi vil lyttes til. Sagerne skal forløbe tillidsfuldt hele vejen, og der skal følges op på dem. Det er her, det går galt i dag,” siger hun.

”Det kunne være rart, at de mandlige kolleger en gang i mellem tjekkede ind hos os og spurgte, om vi er okay. Det vil give os en form for tryghed.

Der skal være en trykmentorordning ved hvert regiment, bataljon eller afdeling hos artilleriet. På den måde får vi en, vi kan gå til og sige, at vi har brug for hjælp.

Det er vigtigt, at hjælpen er tilgængelig og til rådighed på kaserne og ikke kun via telefonen.”

Foto: Privat

Til gengæld har hun oplevet en tendens til, at kvinder skal overpræstere for at være gode nok.

”Det giver et psykisk pres, som for nogen er ubehageligt,” siger Catrine.

Hvad kan man gøre, for at kvinder bliver længere i Forsvaret?

”Mange kvinder kunne godt tænke sig at have en civil uddannelse. Det afskrækker mange, at Forsvaret har afskaffet muligheden for at optjene civil uddannelse. Derfor siger mange op efter første udsendelse.

De har militær uddannelse og en masse oplevelser i bagagen – og så vil de gerne læse videre. Med fordel kunne man studere halvtid og arbejde halvtids i Forsvaret.”

Hvordan skal man få flere kvinder til at søge ind?

”Kvindernes inspirationsdag, var for mig en vild god dag. Det ville give noget godt, hvis Forsvaret tog ud på ungdomsuddannelserne eller til de ældste i folkeskolen. Får man interessen, hænger den ved.”

Udstyret skal også laves til kvinder

➔ Ida Rømer Barfod, 31 år, konstabel ved 1. eskadron på Almegårds Kaserne på Bornholm.

Mens mange kvinder stifter bekendtskab med Forsvaret gennem værnepligten, gik Ida Rømer Barfod en anden vej. Hun har uddannet sig i udlandet, og først for tre år siden søgte den 31-årige soldat Forsvaret.

Det var ude- og soldaterlivet, der trak i hende. Sidste år var hun med NMI Hold 6 i Baghdad.

Hun har haft en oplevelse af at føle sig fremmed i Forsvaret. Det er mandejargonen med til.

”Hvis man gerne vil have flere kvinder i Forsvaret, skal man være bedre til at omfavne dem.

Alt udstyret er lavet til mænd,” siger hun og forklarer, hvor svært det kan være for en kvindelig konstabel at bede om specialudstyr.

Det tog Ida to år at få en sikkerhedsvest, og mange lag over hende var involveret.

”Der har været kvinder i Forsvaret i mange år. Jeg forstår ikke,

at det kommer bag på dem.”

Undskyldningen om, at der også er udstyr i mindre størrelser, køber hun ikke.

”Mænd har ikke former. De har hverken små eller store bryster.”

Hun opfordrer Forsvaret til at tænke ud af boksen – og ønsker en større tilgængelighed, når det drejer sig om geværer og våben tilpasset kvinder. Hun opfordrer til, at tøjet også laves i størrelse XS, og efterlyser også mindre skonumre.

”Det er sådan nogle ting, der gør, at man ikke rigtig føler sig velkommen. Man føler, at man er en byrde for ens arbejdsplads.

De andre har ikke samme behov, og man er bare en klods om benet i en i forvejen rigtig travl arbejdsdag.

Der er mange, der ikke har lyst til at råbe op om det problem. De vil bare gerne passe ind og være en del af gruppen.”

HKKF-formand: CU virker på fastholdelse

Forslagene fra de fire kvindelige soldater gør indtryk på Tom Block, formand i HKKF.

Krænkelser

”Krænkelser, magtmisbrug, sexismen hører ikke hjemme i Forsvaret. I HKKF mener vi, at det skal have ansættelsesretlige konsekvenser at begå overgreb. Derfor fortsætter vi med at lægge pres på Forsvarets ledelse for at forbedre arbejdsmiljøet og reagere på krænkelser af enhver art. Ingen skal føle sig utrygge, når de går på arbejde.

Mentorordninger og netværk viser blandt andet et behov for at have nogen at tale med om krænkelser. HKKF har etableret en sikker mail - melddet@hkkf.dk - man kan skrive til, ligesom medlemmerne altid kan henvende sig til vores faglige konsulenter.

Lokalt er det en god idé at tage kulturændringer, mentorordninger og kvindenetværk op i samarbejdsudvalgene. For det er gode forslag.”

CU

”Et værktøj, vi ved virker på fastholdelsen, er retten til at optjene civil uddannelse. Men den mulighed fjernede Forsvaret i 2013. Mange af vores medlemmer efterspørger, at de får den ret tilbage. Fordi civil uddannelse med faglærte kompetencer både giver dem kompetencer, de kan bruge i Hæren og et springbræt til et civil job. Derfor er uddannelsesoptjening en af HKKF’s mærkesager.”

Udrustning

”Når Forsvaret ønsker at ansætte kvinder, og at de bliver, er det også nødt til at sørge for, at udrustningen er tilpasset kvinders fysik. Forsvaret siger, at arbejdet er i gang. At det ikke er på plads endnu, er simpelthen ikke i orden.”

Nyt undertøj til kvinder

I februar kom der nyt undertøj til de kvindelige soldater - Fagligt Forsvar ser det efter i sømmene.

Forsvaret er i gang med at anskaffe særskilt udrustning og mundering til kvinder på en række områder, herunder idrætstøj, idrætssko, undertøj, sabler, udgangsuniformer og ballistiske beskyttelsesveste.

Der kommer også særlige uniformsbukser til gravide.

Der er stort fokus på, at Forsvarets udleverede udrustning og mundering kan bruges af såvel kvinder som mænd. Det medfører i nogle tilfælde kønsspecifik udrustning. I andre situationer dækker en unisex-model behovet.

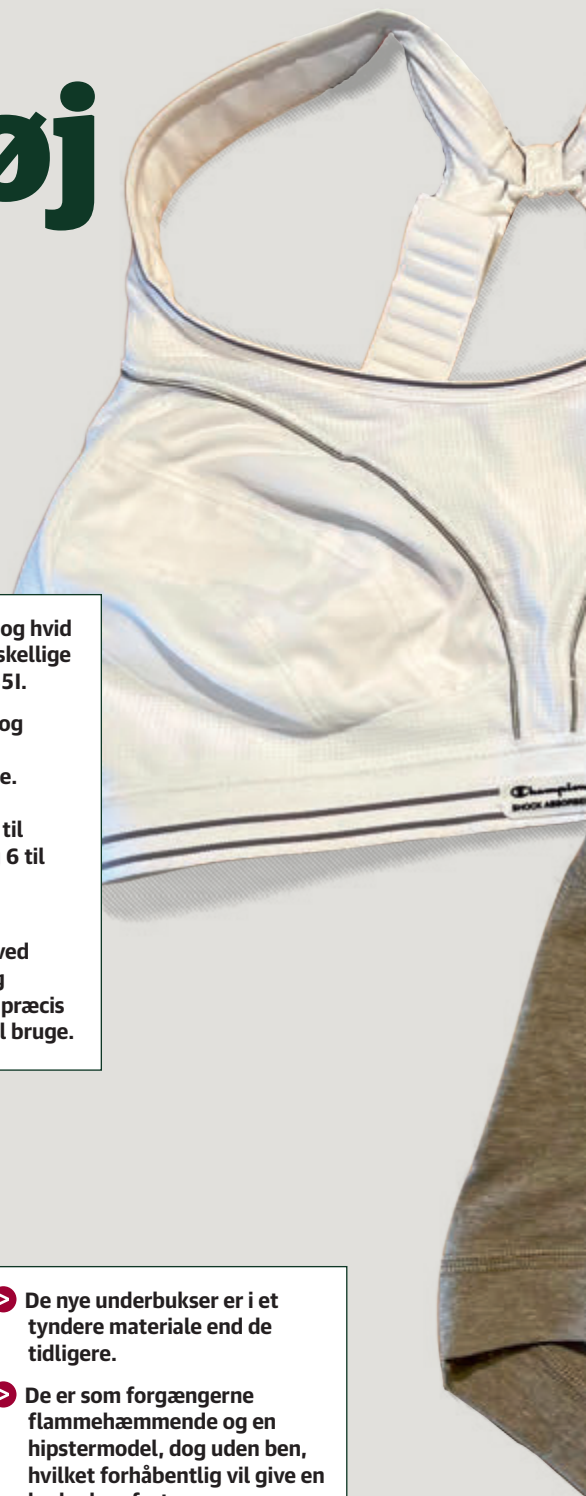
Fagligt Forsvar præsenterer her undertøjet, der i februar blev tilgængeligt for de kvindelige soldater.

SPORTS-BH

- Denne sports-bh i sort og hvid er tilgængelig i 35 forskellige størrelser fra 70A til 85I.
- Bh'en er en skaffevare og lagerføres derfor ikke ved forsyningscentrene. Der er distribueret 16 sæt prøvekollektioner til forsyningscentrene og 6 til Beredskabsstyrelsen.
- Det vil dermed være muligt at prøve bh'en ved iklædningsstederne og efterfølgende bestille præcis den størrelse, man skal bruge.

UNDERBUKSER

- De nye underbukser er i et tyndere materiale end de tidligere.
- De er som forgængerne flammehæmmende og en hipstermodel, dog uden ben, hvilket forhåbentlig vil give en bedre komfort.
- Underbukserne leveres i standardstørrelser, XS-3XL, og de lagerføres som normalt ved forsyningscentrene og det styrende hoveddepot.

TOPSPORT

- Er en blødere sportstop med udtagelige puder.
- Er tilgængelig i standardstørrelser XS-2XL
- Lagerføres som normalt ved forsyningscentrene og det styrende hoveddepot.
- Der bliver muligt at kombinere de to bh'er/toppe, så man f.eks. får udleveret tre bløde sportstoppe og to sports-bh'er. Man kan også vælge at få fem af samme model. Sportstoppen kan udleveres i sort eller hvid. Det giver en større frihed for den enkelte til at kombinere bh'er efter ønsker og behov.
- For de værnepligtige udleveres tre bløde sportstoppe, hvorefter den enkelte skal beslutte, om der yderligere ønskes to sports-bh'er eller to bløde sportstoppe.

Facader i for forsømt fac

Støjende radiatorer, der giver søvnproblemer, utætte vinduer og en løbebane med påbud fra Arbejdstilsynet. Ligesom mange andre af Forsvarets bygninger er forholdene på Almegård Kaserne på Bornholm kritisable. Fagligt Forsvar har besøgt kaserne.

Tekst: Rane von Benzon Foto: Jens-Erik Larsen

Fra afstand fremstår Almegård Kaserne på Bornholm nydelig i den lave vinter-sol. De røde træbarakker med hvidmalede gavle ligner en samling af svenske ødegårde.

Men kommer man bare lidt nærmere, krakelerer det smukke billede. Og det gør malingen bogstavelig talt også de fleste steder.

”Det er ikke nogen hemmelighed, at der har været et efterslæb, som vi kæmper med nu,” siger Rasmus Lind Pedersen, chef for kapacitetscenter Bornholm på Almegård Kaserne, hvor han har ansvaret for de større renoveringsprojekter.

Sammen med Rico Adolfssen, korporal på kaserne og tillidsrepræsentant for HKKF, viser han rundt blandt de gamle bygninger.

Hvad får man for 1.600 kr.?

I bygningen, hvor nogle af konstablerne holder til, bor de stadig på to- og firemandsværelser.

”Forholdene er forholdsvis kritisable,” siger Rasmus Lind Pedersen.

Taget er godt nok renoveret inden for de seneste år, men det afholder ikke vandet fra at trænge ind gennem bygningens facader.

”Det handler meget om vindretningen. Hvis det regner meget og blæser, trækker der vand ind i værelset. Før jul havde vi en seks-otte værelser, hvor der var vand på gulvet, fordi facaderne ikke er tætte mere. Så kan man diskutere, om bygningen er egnet til at bo i,” siger han og spørger:

”Hvad får man for 1.600 kr.? Ikke så meget.”

I et af tomandsværelserne hviner vinden skrigende ind gennem de lukkede vinduer. Når der bor nogen på værelset, har radiatorerne svært ved at varme det op, fordi bygningen stort set ikke er isoleret.

”Varmeanlægget har problemer med at give varme i de yderste værelser, fordi der er mere vægflade, der påvirkes af vindene. Varmesystemet er et gammelt enstrengt et, der har det med at stå og banke,” siger han.

fald og iliteter

← Malingen på gymnastiksalens facade hænger i laser, og flere steder er træet splintret.

Dunk, dunk, dunk, forestiller man sig.

”Der er nogen, der siger, de ikke kan sove, fordi radiatorerne står og banker om natten.”

Hvis nogen kommer til at slå på radiatoren, giver det samtidig genlyd i hele bygningen, fordi de alle er forbundet af et enstrengt rør.

Roomies af nød

Madrasserne i sengene har tydelige brugstegn og er revnet rundt omkring, mens dynerne og puderne er mærket af svedpletter. De fleste af bygningerne stammer fra 50'erne og 60'erne og har bæbrune linoleumsgulve, der har set bedre dage.

”Der er nogle steder, hvor de helst ikke må åbne vinduerne, fordi man er bange for, at bundrammen falder af,” fortæller Rico Adolfssen og tilføjer:

”Andre steder er de nødt til at hænge alufolie-tæpper for vinduerne som sommeren, fordi solen står ind.”

Den første tid sover konstablerne på to- og firemandsværelser af nød, og så snart muligheden byder sig for et enmandsværelse, bliver den hurtigt

taget. Men kasernen bliver nødt til at stille overnatning til rådighed for sine ansatte.

”Folk sover sammen af nød, så der er nok indkvartering til alle. For man kan ikke få noget nede i byen. Og kan vi ikke give folk en seng at sove i, forlader de Forsvaret,” siger han.

Tung luft

I en anden bygning har de 120 værnepligtige en gang haft fast indkvartering på 10-mandsværelser. Værelserne bliver stadig brugt til mere sporadisk indkvartering. På de værelser skal 10 mand deles om en enkelt stikkontakt.

Samtidig deler to 10-mandsværelser fire bruserne. Bag den ene bruser mangler det ene af forsatsvinduerne.

”Det er koldt,” indskyder Rasmus Lind Pedersen.

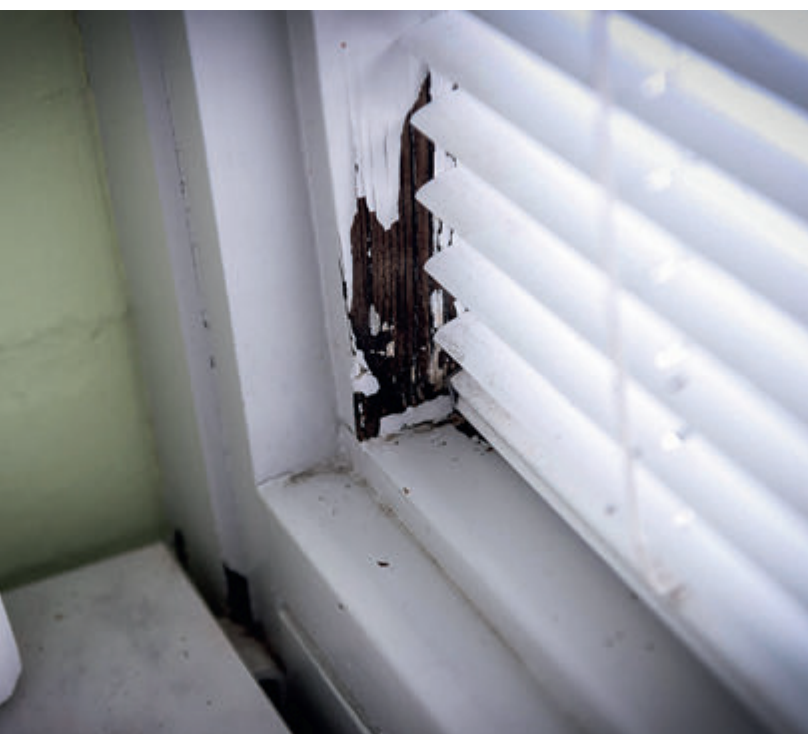
Håndvaskene er ikke rigtig hvide længere, og amatørerne er begyndt at få patina. I det mindste er der varmt vand.

Mens det halter mere, når 20 personer skal i bad og deles om fire bruserne i et og samme rum.

I Kaserne i forfald

↑ Man har inddraget halvdelen af gymnastiksalen til fitnesscenter.

↑ Et værelsesvindue, der ikke holder vand eller vind ude.

”Ventilationen kan man også diskutere. Det tænkte man ikke på, da man byggede kaserne i 50’erne. Så der er ikke noget udsugning i sådan en 10-mandsstue,” siger han.

Rundt om på kaserne står pensionerede bæltetøj og kampvogne. De er sandsynligvis af nyere dato end de fleste af bygningerne, og de holder sandsynligvis også mere vand ude end nogle af bygningerne. Det på trods af tilværelsen som pensioneret køretøj.

Maling som død hud

Gymnastiksalens facade er pilrådden. Træbeklædningen er flere steder splintret, mens lag af tørret maling hænger i store flapper og blæser i vinden. Det ligner solbrændt hud, der er ved at blive udskiftet.

Selve gymnastiksalen ligner noget fra romanen ‘Det Forsømte Forår’.

Langs væggene hænger ribber i mørkebrunt lakeret træ. Der er ikke højt nok til loftet til, at man kan spille badminton, og man har inddraget halvdelen af salen til fitnesscenter.

Derfor står salens to mål blot en fire-fem meter fra hinanden, så tæt, at man ikke kan spille indendørs fodbold eller hockey, som ellers er en af de ting, værnepligtige tidligere har gjort, når de havde fri.

I praksis har man inddraget fritidsfaciliteter til fordel for et fitnesscenter, fortæller Rico Adolffsen.

Tidligere blev gymnastiksalen også brugt til større arrangementer, fordi det var det eneste sted på

◀ Flere af bygningerne på Almegård Kaserne trænger til en yderst kærlig hånd. Her et af opholdsrummene.

kasernen, hvor det kunne lade sig gøre indenfor. Men det kan de heller ikke længere på grund af fitnessudstyret.

Når der skal være foredrag eller andre større arrangementer, tømmer de derfor en garage for køretøjer, så der er plads til alle.

”Det gør også noget ved arbejdsglæden, at man skal sidde i sådan noget,” konstaterer Rico Adolfsen.

Som han forlod det

Almegård Kaserne har for nyligt fået ny kommandant.

Den 9. januar tiltrådte Kenneth Kim Nielsen jobbet.

Han siger om kasernen, han nu har fået ansvaret for:

”Den ser slidt ud, og den generelle tilstand er dårlig,” siger han.

Han har tidligere været stabschef og næstkommanderende på Almegård Kaserne og havde senest sin daglige gang på kasernen for otte år siden.

Ifølge ham er der flere ting, der står, som de stod, da han forlod kasernen dengang.

”Fra mit kontor kan jeg se vinduerne på bygningen, som konstablerne bor i, og de ser forfærdelige ud. De er punkteret, og det var de allerede, da jeg tog afsted for otte år siden,” siger han.

Ifølge Rasmus Lind Pedersen har Almegård Kaserne ikke problemer med skimmelsvamp, hvilket mange af Forsvarets øvrige kaserne har, men det har den haft.

Kenneth Kim Nielsen måtte nemlig flytte ud af hovedbygningen i sin tid på grund af skimmelsvamp.

”Den står stadig tom, og der er ikke gjort noget. Det halter med vedligeholdelsen,” siger han og tilføjer:

”Man har forsømt renovering og brugt pengene et andet sted end på bygningsmassen de sidste mange år.”

Forsvaret mangler i øjeblikket mere end hver femte ansatte, og kampen om at tiltrække arbejdskraft er hård. Det er den i særdeleshed på kasernen på Bornholm, hvor omkring 70 procent af de ansatte er pendlere.

Derfor bliver kasernen nødt til at stille ordentlige forhold til rådighed, hvis den skal kunne tiltrække og fastholde ansatte, mener Kenneth Kim Nielsen.

”Nu må vi se, hvordan vi griber vedligeholdelsen an, så vi kan få bragt kasernen op på et acceptabelt niveau. Som udgangspunkt ser jeg vedligeholdelsen spille ind på vores evne til at hverve nyt personel og fastholde dem, vi har,” siger han.

Han forstår godt, hvis forholdene skræmmer nogle væk.

”Hvis vi ikke kan stille nogle ordentlige forhold til rådighed for soldaterne, vil de så blive her? Jeg tror ikke selv, jeg ville, som forholdene er nu,” siger han.

Påbud giver tilskud

Der sker også nye ting på kasernen. Der skal bygges tre nye garager, som skal huse de to eskadroner, der

↑ Der er 20 mand om fire brusere. Ved vinduet kan man se, at der mangler et forsatsvindue.

er på Bornholm, samt en tredje, der bliver oprettet, når faciliteterne er til det.

Renovering af Forsvarets bygninger er kommet i stigende fokus.

I midten af januar præsenterede regeringen sammen med en række partier det første delforlig i Forsvarsforlig 2024-2034, som blandt andet indeholdt en akutplan til vedligeholdelse.

Der er ikke sat et beløb af i forliget, men ifølge kasseftersynet af Forsvarets økonomi fra maj sidste år, skal der bruges 300 millioner kroner i år, der blandt andet skal gå til vedligeholdelse af bygninger.

Det kunne tyde på, at Almegård Kaserne står blandt de første i køen til at modtage midler.

Ifølge Forsvarsminister Troels Lund Poulsen vil de sætte ind de steder, hvor situationen er værst. Det sagde han i et interview med DR, hvor han henviste til de steder, hvor Arbejdstilsynet har givet påbud i 2023.

I alt gav Arbejdstilsynet 42 påbud til Forsvaret for uforsvarlige arbejdsforhold, ifølge TV2.

Nervebanen

Det er ikke alle bygningerne på Almegård Kaserne, hvor standen er kritisabel. For nogle år siden var kaserne en del af et projekt, hvor virksomheder i samarbejde med Forsvaret ville forsøge at lave grønne renoveringer af bygningerne.

Derfor er den ene af de værnepligtiges bygninger gennemrenoveret.

Ved indgangen til bygningen er der lavet en rampe til kørestolsbrugere. Lige den del er dog ikke en del af den grønne renovering.

”Der er klargjort til værnepligtige i kørestol. Det er en del af lovgivningen,” siger Rasmus Lind Pedersen.

Har man nogensinde haft en værnepligtige i kørestol?

”Nej,” svarer Rico Adolfssen og Rasmus Lind Pedersen lidt opgivende i kor.

Selve bygningen fremstår moderne indefra.

Der er sat træpaneler op på gangene for at pynte. Vinduerne på værelset er isolerede. Og der er ligefrem stikkontakter ved hver eneste seng, hvor der også er opsat sengelamper.

→ Rygtet om Sansestien er nået mange andre kaserne, der gør sig lystige over navnet.

Står man på gangen og kigger ud, er der lavet grønne områder, hvor vejene mellem bygningerne ikke bare er lagt lige, men snor sig mellem beplantningen.

Det er roligt at kigge på, men også lidt upraktisk, da de værnepligtige ikke kan parkere deres biler foran bygningerne.

Det er ikke alt ved den grønne renovering, der vækker lige stor begejstring.

Som en del af projektet blev der også lavet en kilometer lang løbebane mellem bygningerne, med forskellige crossfit-stationer undervejs.

Den kostede omkring 10 millioner kroner, og flere af crossfitstationerne må man ikke længe bruge, fordi Arbejdstilsynet har givet påbud.

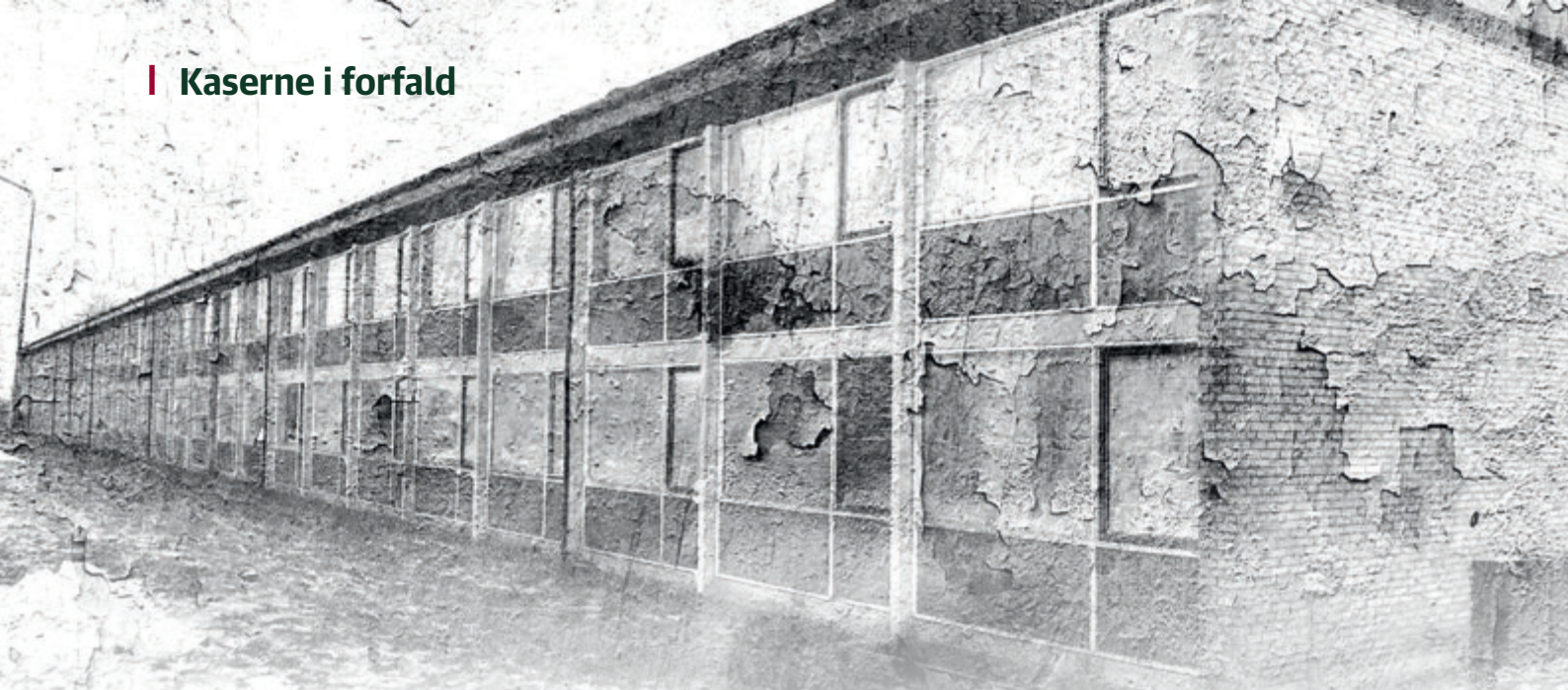
Løbebanen fik samtidig et meget lidt forsvarsagtigt navn, nemlig Sansestien, hvilket folk fra andre kaserner gør sig lystige over.

Derfor kalder bornholmerne den nu Nervebanen.

↑ Håndvaskene er ikke rigtig hvide længere, og amatørerne er begyndt at få patina.

Bygninger i forfald:

Man har brugt pengene på krudt og kugler frem for it og bygninger.

Almegård Kaserne er langt fra den eneste, hvor det halter med vedligeholdelsen. Det er et helt generelt billede, fortæller Thomas Ø. Knudsen, oberst og vicechef i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.

Den forsømte vedligeholdelse skyldes, at man har valgt at prioritere pengene anderledes.

”Vi er klar over, at vi har et vedligeholdelseftefterslæb på alle kaserne, flådestationer og flyvestationer. Forsvaret har gennem mange år valgt at prioritere pengene anderledes. På krudt og kugler frem for it og bygninger,” siger han.

De dårlige forhold nævnte forsvarsminister Troels Lund Poulsen i januar i et interview med DR.

”Det kan vi simpelthen ikke være bekendt. Det er dårlig politik som arbejdsgiver ikke at få det bragt på plads,” sagde han til DR, inden første delaftale af Forsvarsforliget blev indgået.

Nogle af pengene herfra er øremærket renovering og vedligeholdelse.

Vedligeholdelsen rammer flere ting. Der er nemlig nogle

udviklinger i samfundet, som stiller højere og nye krav til Forsvaret.

For det første har de ansatte naturligt en anden forventning til de fysiske rammer på en arbejdsplads i dag, end de havde i 70'erne, mener Thomas Ø. Knudsen.

Har mistet 2.000 ansatte

Ifølge DR mangler Forsvaret mere end hver femte ansatte, og i 2022 mistede de 2.000 ansatte. Vedligeholdelsen af bygningerne handler derfor også om at fastholde og tiltrække ansatte.

”Ser du nøgternt på det, er der de bygninger, der skal til for at holde de ansatte varme, sørge for, at de kan sove og få mad i kantinen. Men vi har også nogle andre krav til arbejdspladser i dag. Der kan man forestille sig, at nogle ansatte i Forsvaret tænker, at hvis de skal blive her, skal det være et sted med mere tidssvarende faciliteter, hvor man ikke enten sveder eller fryser alt efter vejret,” siger han.

Det perspektiv har Troels Lund Poulsen også.

”Det, jeg er mest bekymret for, er, hvis vi ikke får gjort noget ved det. Man får et forkert billede af,

hvad det er for et forsvar, vi har. Det bliver sværere og sværere at tiltrække de unge,” sagde han til DR.

Elforsyningen spiller ind

Et andet aspekt, der påvirker, hvorhenne der bliver renoveret, er det forandrede trusselsbillede.

”For eksempel skal vi til at bruge penge på vedligeholdelse af nødgeneratorer, som vi de seneste 20 år måske ikke har prioriteret så højt, fordi vi nu pludselig er i en

”Det, jeg er mest bekymret for, er, hvis vi ikke får gjort noget ved det. Man får et forkert billede af, hvad det er for et forsvar, vi har. Det bliver sværere og sværere at tiltrække de unge.”

TROELS LUND POULSEN, FORSVARSMINISTER

situation, hvor man kan være usikker på, om elforsyningen kompromitteres. De opgaver vil naturligvis betyde, at der er færre penge til at renovere toiletter for,” siger Thomas Ø. Knudsen.

Ifølge Troels Lund Poulsen går de første håndværkere i gang i foråret og starter de steder, hvor det er værst, og hvor Arbejdstilsynet har givet påbud – også på Almegaard Kaserne.

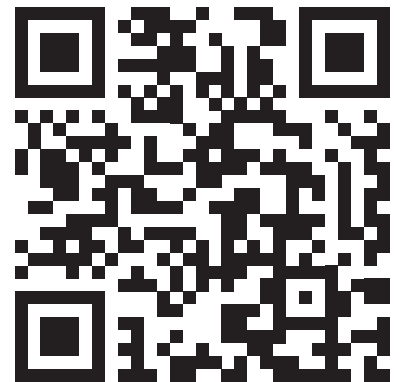
Alka er Bedst i Test!

Alkas indboforsikring er Bedst i Test, fordi den dækker bredt og har den bedste pris. Det vurderer Forbrugerrådet Tænk. Som medlem af HKKF får du den særligt billigt.

Hør hvordan ved at bestille et Alka Tjek, hvor vi gennemgår dine forsikringer. Lige nu får du et gavekort på **200 kr. til shopping***, hvis du tager et Alka Tjek. Brug QR-koden eller dette link.

alka.dk/hkkf-kampagne

*Tilbuddet gælder fra 10. januar 2024 til 29. februar 2024.

hkkf
SOLDATERNES
FAGFORENING

alka

Born

Derfor har Almegaard Kaserne haft – og har nu igen – stor strategisk betydning

Bornholms placering midt i Østersøen tæt på Rusland og Østeuropa har i årtier været vigtig for Danmark og NATO. Øens strategiske betydning forsvandt dog sammen med Sovjetunionen i 90'erne, men er pludselig vendt tilbage.

Af Rane von Benzon.

I august 1968 var Bornholm i forhøjet beredskab. Sovjetunionen og fire andre lande fra østblokken havde angrebet Tjekkoslaviet, hvis demokrati netop begyndte at spire. Bornholms placering i Østersøen gjorde øen udsat for angreb fra Polen.

“Der var mange spændinger. Da russerne og de andre Warszawapagtstyrker gik ind i Tjekkoslaviet, var der dage, hvor der var et forhøjet alarmberedskab. Der kan jeg huske, at min far havde jeepen stående i indkørslen og sin maskinpistol med hjem,” siger Michael Zilmer-Johns.

Fra 2014 til 2018 var han Danmarks faste repræsentant ved NATO. Han boede en del af sin barndom på Bornholm, hvor hans far var officer. Og så var han

ambassadør og formand for analysegruppen, der i 2022 lavede strategien ‘Dansk sikkerhed og forsvar frem mod 2035’.

Hans beskrivelser viser, hvordan den almindelige bornholmer mærkede den kolde krigs gru, og hvor udsat en placering øen havde.

Notatet fra 1946

Bornholm kunne let være endt på den forkerte side af jerntæppet. Under anden verdenskrig havde nazityskland besat Danmark. Mens resten af landet blev befriet af briterne, blev Bornholm befriet af sovjetiske tropper efter omfattende bombardementer af Rønne og Nexø.

De efterfølgende 11 måneder blev de sovjetiske styrker på øen. Ifølge Søren Nørby, adjunkt ved Forsvarsakademiet, var København

bange for Moskvas reaktion, når man bad dem forlade Bornholm.

“Vi var meget tilbageholdende med at sparke dem ud. I Norge røg de ud efter tre måneder, men der gik næsten et år, før vi fik nosset os sammen. Man var bange for, at russerne ville sige ‘nej, vi bliver,’ og hvad havde man så gjort?” siger han.

I 1946 gik de sovjetiske tropper med til at forlade Bornholm på den betingelse, at Danmark selv kunne varetage forsvaret af øen uden udenlandske styrker. Det var ikke en decideret aftale, men et notat mellem København og Moskva.

Derfor åbnede Almegaard Kaserne i 1946, så Danmark selv kunne forsvare sin mest østlige front.

Det var første gang, det danske forsvar havde en permanent tilstedeværelse på øen, da Bornholm som søfartssamfund igennem →

holm

“Bornholms placering i Østersøen gjorde øen udsat for angreb fra Polen.”

Foto: Alfred Kjølter og Bornholms Museum.

Sovjetiske officerer og soldater fotograferet på Bornholm, mens de var på øen efter anden verdenskrigs afslutning.

”Fra dansk side følte man, at man undgik at bidrage til at øge konfliktniveauet i Østersøen. Det var Danmarks bidrag til verdensfreden.”

JAKOB SEERUP, MUSEUMSINSPEKTØR
PÅ BORNHOLMS MUSEUM

Jakob Seerup, museumsinspektør på Bornholm Museum, der er aktuell med udstillingen 'Russerne Kommer', der handler om de 11 måneder, hvor sovjetiske tropper var på øen efter anden verdenskrig.

Foto: Jens-Erik Larsen

tiden har forsvaret sig selv – oftest mod svenskerne.

Hvorfor Sovjetunionen frivilligt forlod Bornholm vides ikke præcist. Af alle de områder, de havde besat under krigen, forlod de kun tre steder: et område i Finland og Norge samt Østrig og Danmark.

”De gjorde det formentlig fordi, de kunne se, at Danmark var på vej på de allieredes side. De kunne ikke blive, men med noten fik de det maksimale ud af det,” siger Søren Nørby.

Efterhånden som den kolde krig blev en realitet, og jerntæppet splittede Europa i øst og vest, skulle Bornholm vise sig at blive vigtigt for Danmark og NATO. I den kolde krig overholdt og overfortolkede den danske regering dog aftalen med Sovjetunionen.

Dansk bidrag til verdensfreden

Overfortolkningen kom for eksempel til udtryk i 1982 under Bornholms Dyrskue.

Dyrskuets faldt sammen med et besøg fra American Air Force i Rebild, og arrangørerne så det som en mulighed for at få fornemt besøg, så de inviterede US Air Force Swingband til at optræde.

Bandet gik med til at deltage, men da den socialdemokratiske forsvarsminister, Poul Søgaard, fik nys om det, forbød han orkestret at deltage på grund af noten fra 1946: Der måtte ikke være udenlandske tropper på Bornholm – bevæbnede eller ej.

I samme ombæring fik forsvarsministeren sagt, at Bornholm ikke var rigtigt medlem af NATO.

I 1985 lavede den daværende Schlüter-regering om på det og

sørgede for, at det amerikanske luftvåbens orkester spillede på Bornholm. Der skulle dog gå længe, før udenlandske bevæbnede tropper betrådte øen.

Danmark så sin position som et bidrag til fred i Østersøregionen.

”Fra dansk side følte man, at man undgik at bidrage til at øge konfliktniveauet i Østersøen. Det var Danmarks bidrag til verdensfreden. Det var et udbredt synspunkt i Socialdemokratiet langt op i 80’erne,” siger Jakob Seerup, museumsinspektør på Bornholms Museum.

Den øvrige del af NATO accepterede den danske position, fordi Bornholm leverede et andet vigtigt bidrag.

Det var nemlig NATO’s mest fremskredne position i Østersøen, så den radarstation, der blev opstillet ved Almindingen i 1955, blev et vigtigt bidrag til NATO’s overvågning af østblokken.

”Bornholm har betydning som efterretningsbase, fordi den lå bag jerntæppet og kunne indhente signaltrafik, som havde meget stor betydning,” siger Søren Nørby.

Ring om kasernen

Da Sovjetunionen gik i opløsning i 1991, startede en ny verdensorden, som fik betydning for Bornholms position. Der var en tro på varig fred mellem Vesten og Rusland.

Siden Forsvaret kom til Bornholm i 1946, havde den militære tilstedeværelse på øen været optrappet. Det startede med en enkelt bataljon, som løbende blev forøget og suppleret med 1.500 hjemmeværnsfolk.

Med afslutningen på den kolde krig stoppede den optrapning, for

det danske forsvar skulle koncentrere sig om internationale missioner, forklarer Søren Nørby.

”Lige pludselig havde man 20 år, hvor der ikke skete en skid i Østersøen, fordi russerne klappe de fuldstændig sammen. De gik fra cirka 400 gennemsejlinger med krigsskibe i Østersøen i 1989 og ned mod 50 efter murens fald,” siger han.

Det gik endda så vidt, at der var konkrete planer om, at uddannelserne på Almegård Kaserne skulle lukkes. Det var ønsket fra Poul Nyrup-regeringen i 1999.

Den besked blev ikke modtaget godt på Bornholm. 10. april 1999 slog mellem 10.000 og 11.000 bornholmere ring om kasernen for at vise deres utilfredshed med beslutningen.

”Kasernen gav tryghed og arbejdspladser, så man droppede beslutningen af hensyn til beskæftigelsen i lokalsamfundet og den økonomiske aktivitet,” siger diplomat Michael Zilmer-Johns.

Selvom kasernen beholdt dens uddannelser, bestod idéen om varig fred.

Rusland blev inviteret til militærøvelser i Østersøen sammen med NATO-lande under betegnelsen partnerskab for fred, og de var med, da det danske søværn fejrede 500-årsjubileum i 2010.

Siden 1946 har Rusland hvert år holdt en ceremoni for sovjetiske soldater, der faldt under deres ophold på Bornholm. Selvom soldaterne nok nærmere døde af druk og i ulykker, har danske repræsentanter deltaget ved denne mindeceremoni.

”Det har altid været en anledning for Rusland til at komme og

Russiske soldater lægger en krans ved mindesmærket for de faldne sovjetiske soldater i Allinge i 2018 uden dansk deltagelse.

Foto: Jakob Seerup

Foto: Algot Lindau Rasmussen og Bornholms Museum.

Billedet ovenfor er taget inde fra radarstationen på Bornholm i 1980. Radaren var NATO's mest østlige og blev vigtig for overvågning af Østblokken.

minde os om, at vi skylder dem vores frihed og tak. Det bruger man aggressivt og propagandistisk,” siger museumsinspektør Jakob Seerup.

Sådan var det hvert fald indtil 2013.

Ny kold krig

I 2014 begyndte endnu et skifte i den internationale orden.

Putins Rusland annekterede den ukrainske halvø Krim, og i kølvandet på angrebet stoppede al militært samarbejde med russerne – også den danske deltagelse i mindeceremonierne.

Samme år simulerede russiske fly et missilangreb, mens tusindvis af danskere var samlet på Bornholm under det årlige folkemøde. Et tydeligt tegn på, at forholdet til Rusland var forandret, selvom det først var i 2022 efter den russiske angrebskrig i Ukraine, det for alvor gik op for verden og Danmark.

“Der er kommet øget fokus på området igen. Jeg har hørt rygter om, at efterretningstjenesten har genåbnet lyttestationen, som de lukkede efter den kolde krig. Det er kun på rygtebasis, men øen har igen fået strategisk betydning,” siger Søren Nørby.

Som om det russiske angreb på Ukraine ikke var nok, har begivenhederne siden da stået i kø.

Et hav af russiske hackerangreb, russiske krænkelse af dansk luftrum, et russisk forskningsskib med bevæbnede vagter og ikke mindst sprængningen af North Stream-gasrørledningerne.

Begivenhederne har alle understreget, at Bornholms placering igen har en vigtig strategisk betydning.

Ikke dermed sagt, at vi er tilbage til tiden under den kolde krig, selvom meget er det samme.

Siden er mange af de tidligere Sovjetstater og stater fra østblokken optaget i NATO. De områder er nu tættere på Rusland end Bornholm.

Hvad placeringen præcist betyder i fremtiden er svært at sige. Det afhænger nemlig af Sveriges medlemskab af NATO, for sker det, kan Gotland overtage mange af Bornholms funktioner.

Hybridkrig med russerne

Missionen har ændret sig.

“Nu er vi i en situation, hvor Rusland ser os som modstander. Der er en igangværende hybridkrig med hackerangreb og sabotage. Samtidig har Forsvarets opgave

ændret sig fuldstændig. Nu er hovedopgaven at afskrække Rusland i Østersøen og vise dem, at der er en rød linje, som de aldrig må overskride,” siger Michael Zilmer-Johns.

Selvom Bornholm ikke længere er NATO's frontlinje, er der opstået andre risikoer, som ikke var aktuelle under den kolde krig. For eksempel sker det af og til, at elkablet mellem Bornholm og Sverige bliver ødelagt og tørlægges øen for strøm.

Samtidig er der planer om at bygge en energi-ø ud for Bornholm, der skal levere strøm til 3,3 millioner husstande i Danmark og Tyskland.

“Lykkedes energi-øen, vil den få afgørende betydning for Danmarks og EU's energiforsyning, og pludselig er der behov for at passe på den undersøiske infrastruktur. Derved er der et helt nyt perspektiv ved Bornholms placering, som ikke var til stede under den kolde krig. Den trussel er akut, fordi Rusland allerede betragter sig som værende i hybridkrig med os,” siger han.

Foto: Shutterstock

Q & A

Slut med store bededag

Regeringen lagde fagbevægelsen i håndjern og stjal store bededag fra lønmodtagerne. Dermed brød de ind i overenskomstområdet. Endda med et uendeligt dårligt argument om, at tyveriet skal finansiere forsvarsforliget.

Men hvad får du i stedet for den stjålne fridag?
Hvordan skal du kompenseres lønmæssigt?

Hvad sker der med min arbejdstid?

Din arbejdstid stiger med en dag om året, hvis du er fuldtidsansat (= 7,4 timer). For deltidsansatte stiger den forholds-mæssigt.

Hvad sker der med store bededag?

Du mister retten til dels at holde fri på store bededag, dels at få særlig betaling eller særlig frihed for at arbejde på dagen.

Hvad får jeg i stedet?

Du får i stedet et løntillæg på 0,45 procent som kompensation for den ekstra arbejdsdag. Du optjener det løbende.

Hvornår får jeg kompensationen?

Du får løntillægget udbetalt to gange om året (maj og august) sammen med din løn.

Første gang dækker tillægget dog kun 5 måneder (1. januar 2024 - 31. maj 2024), idet retten til store bededag bortfaldt ved udgangen af 2023.

HKKF har i december 2023 spurgt FPS, om Forsvaret har besluttet, hvornår de udbetaler løntillægget. Det har de ikke endnu.

HKKF'er frikendt for grov pligtforsømmelse

Medlem var tiltalt ved Retten i Nykøbing Falster – men blev efter et seks timer langt retsmøde pure frikendt.

Alt gik HKKF's vej, da et medlem midt i oktober 2023 var tiltalt ved Retten i Nykøbing Falster for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov §27, stk. 1. Medlemmet blev efter et seks timer langt retsmøde pure frikendt.

Dommen slog fast, at Forsvarets Auditørkorps' (FAUK) efterforskning ikke var tilstrækkelig grundig og byggede på fejlopfattelser.

Overladt til sig selv

Medlemmet havde været konstabel i to måneder, da han sammen med tre andre blev bedt om at være menig gruppefører for et hold erhvervspraktikanter – skoleelever på 15-16 år – fordi der var stor mangel på sergenter til opgaven.

Medlemmet fik en liste over, hvilke øvelser gruppen skulle gennemføre i løbet af praktikugen. Men han fik ingen instruktion i, hvordan man håndterer en undervisningssituation.

De befalingsmænd, der havde opgaven med at lede gruppeførerne, deltog kun i begrænset omfang i ugens

aktiviteter, da de havde andre opgaver. Så alle de fire menige gruppeførere var i princippet overladt til sig selv med praktikanterne.

Klagede over konstablen

HKKF-medlemmet havde gennemført Hærens basis- og reaktionsstyrkeuddannelser (HBU og HRU). Han havde derfor sparsom erfaring som underviser. Ugen blev gennemført, som han selv havde lært det i værnepligten, naturligvis under hensyntagen til, at der var tale om skoleelever på 15-16 år og ikke værnepligtige.

Efter erhvervspraktikugen var der én elev ud af 45, der følte, at han var blevet mobbet og udsat for krænkende behandling af den senere tiltalte og et andet HKKF-medlem. Det andet medlem

➔ Behov for hjælp

Får du behov for hjælp i en sag, hvor du bliver sigtet for at overtræde den militære straffelov, så kontakt HKKFs Faglige Team, konsulent Flemming Fage Sørensen på e-mail ffs@hkkf.dk

blev også afhørt af Auditørkorpsset, men blev ikke tiltalt.

Det blev sagens hovedperson derimod – han fik en bøde på 3.000 kroner for efter Auditørkorpssets opfattelse at have overtrådt § 27 i den militære straffelov.

Hjælp fra HKKF

Medlemmet var ikke enig i afgørelsen og kontaktede HKKF, der vurderede, at der ikke var belæg for en straf. Derfor bad fagforeningen Jakob Buch-Jepsen fra Elmer Advokater i København om at tage sagen.

Retten lagde i dens kendelse vægt på, at tiltalte ikke havde set den instruktørbriefing, Auditørkorpsset nævnte i anklageskriftet. Han havde heller ikke modtaget en briefing forud for aktiviteten.

Retten mente dog, at erhvervspraktikanten med rette kunne føle, at han var blevet negativt særbehandlet. Men de episoder, der blev nævnt, var ikke af en sådan karakter eller grovhed, at de betød, at konstablen havde overtrådt den militære straffelov.

Slagmarken

af Niels Thomsen

Utætte vinduer, dunkende radiatorer, manglende bedefaciliteter m.m. er nogle af de forhold, danske soldater må leve med på kasernerne.